

Context, alles op z'n tijd

Presentatie https://prezi.com/klrat5kx98ex/?token=28f6402da8600ef0a4727024fd09873c10c659d1a0f4a42c0581f67400ee5b6f&utm_campaign=share&utm_medium=copy&rc=ex0share

Belangrijk

De context is de totale 'omgeving' waarin iets zijn betekenis krijgt. Een paar voorbeelden.

We weten dat rekening houden met de context belangrijk is. We vinden het vervelend als iemand ons citeert zonder de context te noemen en daarmee dingen uit z'n verband ruikt.

Ook bij Bijbelgebruik komen we dit tegen. Bekende voorbeelden van 'misbruikte' teksten:

'Ik immers, Ik ken de gedachten die Ik over u koester, spreekt de HEERE. Het zijn gedachten van vrede en niet van kwaad, namelijk om u toekomst en hoop te geven.' (Jer.29:11) De gedachten van vrede en de toekomst doen niets af aan Gods ingrijpen (70 jaren).

'Ik ellendig mens...' Paulus vertelt ons ook het antwoord (Rom.7:24-26).

Confronterend

Door geen rekening te houden met de context doe je de Bijbel geen recht. Belangrijk dus om te doen. Maar het is daarmee niet direct eenvoudig te noemen of als fijn te ervaren.

- Lekker even Bijbelsnacken is er niet meer bij. Je moet nadenken over wat iets betekent ... en ook voor jezelf. Dat kost inspanning en geeft geen directe behoeftebevrediging.
- Heel praktisch: 'Hoe zoek ik dat allemaal na? Daar zie ik niet doorheen.'
- Veel gelovigen staan in een traditie waarin de toepassing (betekenis voor mijzelf) kostbaar is. Als je rekening houdt met de context – dat voelen we wel aan – gaat het soms minder over 'mij'.
- Zou lezen in de context misschien een gevaar vormen voor dingen die ik altijd heb aangenomen?

[Bij het zoeken naar Bijbelse context komen we ook onze persoonlijke context tegen.]

Helderheid

Ook in de Bijbel komen we gedrag / prediking tegen waarbij rekening gehouden wordt met context.

'En wij hebben het profetische woord, dat vast en zeker is, en u doet er goed aan daarop acht te slaan als op een lamp die schijnt in een duistere plaats, totdat de dag aanbreekt en de morgenster opgaat in uw hart. Dit moet u allereerst weten, dat geen enkele profetie van de Schrift een eigenmachtige uitleg toelaat...' (2Petr.1:20). Geen ruimte voor uitleg die los staat van het Bijbelse kader.

'...hij (Paulus) bestreed de Joden krachtig in het openbaar door uit de Schriften te bewijzen dat Jezus de Christus is' (Hand.18:28). Paulus duidde de mens Jezus binnen het profetische kader.

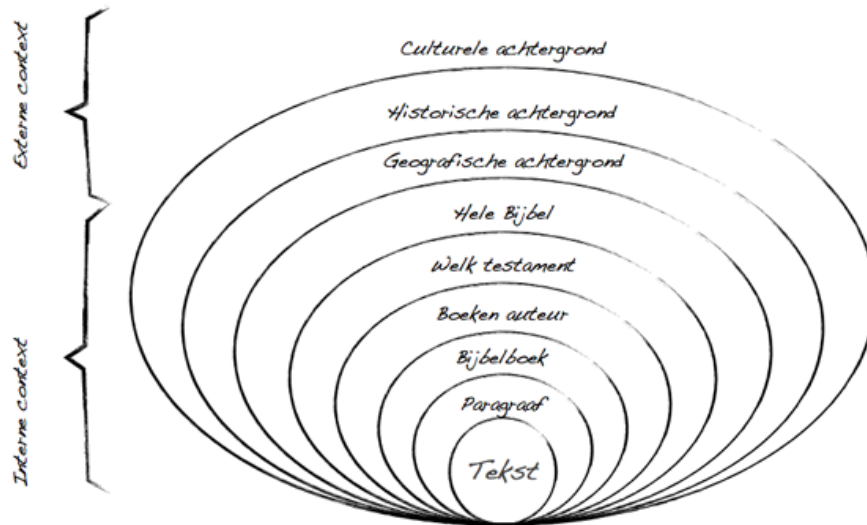
'Waartoe dient dan de wet? Zij is eraan toegevoegd omwille van de overtredingen, totdat het Nageslacht zou gekomen zijn aan Wie het beloofd was; en zij is door engelen in de hand van de middelaar beschikt' (Gal.3:19). Paulus plaatst de wet binnen de tijd waarin hij gold.

Deze teksten maken duidelijk dat verstaan in de context de dingen helderder maakt.

Dat wat we hierbij als 'lastig' kunnen ervaren, dient er (steeds weer) toe om ons op het punt te brengen dat we het Woord aanvaarden zoals de Heere het bedoelt en daar ook naar gaan leven. Dat betreft de persoonlijke omgang met de Heere, maar ook de uitleg van het Profetische Woord.

De bomen en het bos

In Bijbelhandboeken worden doorgaans worden de volgende contextaspecten onderscheiden.

Interne context: tekst, paragraaf, bijbelboek, boeken auteur, testament, hele Bijbel.

Een voorbeeld bij 'auteur'. Als Jacobus (Jac.2:21) en Paulus (Rom.4:2-3) over 'geloof en werken' spreken, doen ze dit vanuit de focus die past bij hun bediening en de tijd waarin ze staan.

We hebben het hier over 'Schrift met Schrift vergelijken'. Belangrijk (Hand.17:10-11; 1Petr.1:10-11)! Wat het echter niet mag betekenen is dat we allerlei woorden en teksten 'aan elkaar binden' die op de klank af bij elkaar passen. Vandaar ook dat het nazoeken van grondwoorden belangrijk is.

Externe context: geografische, historische en culturele aspecten.

Een voorbeeld bij een cultureel gegeven: Als wij spreken over een 'slachtoffer', betekent dit iets anders dan in de Bijbelse tijd.

Het bos en de bossen

Om zicht te krijgen op de hierboven genoemde aspecten, hebben we naast de Bijbel aanvullend materiaal nodig. In deze lezing focussen we op een contextaspect wat de Heere ín Zijn Woord openbaart: de heilshistorische tijd waarin iets gebeurt of waarop iets betrekking heeft (HHC).

Zicht hebben op de HHC is fundamenteel als het gaat om de visie op Israël en het profetische Woord. Zonder dit te hebben, kun je nazoeken wat je wilt, maar kunnen je ogen alsnog gesloten blijven voor de betekenis van Gods Woord! Hoe vaak gebeurt het niet dat er allerlei feitjes worden uitgeweid, terwijl men daarna gewoon weer de terecht komt bij de vertrouwde uitleg.

We duiden de HHC aan de hand van drie begrippen: tijd, openbaring en verantwoordelijkheid.

Tijd

In de Bijbel ontdekken we dat de Heere binnen de tijd die Hij geschapen heeft een plan uitwerkt

'En God zei: Laten er lichten zijn aan het hemelgewelf om scheiding te maken tussen de dag en de nacht; en laten zij zijn tot tekenen, en tot aanduiding van vaste tijden en van dagen en jaren!' (Gen.1:14).

'Ik ben God, en er is er geen als Ik, Die vanaf het begin verkondigt wat het einde zal zijn, van oudsher de dingen die nog niet plaatsgevonden hebben; Die zegt: Mijn raadsbesluit houdt stand en Ik zal al Mijn welbehagen doen...' (Jes.46:9-10).

'Maar de raad van de HEERE bestaat voor eeuwig, de gedachten van Zijn hart bestaan van generatie op generatie...' (Ps.33:11).

In Ef.3:11 lezen we over Gods 'eeuwige voornemen' ofwel plan van de eeuwen.¹ De Heere werkt de dingen uit naar het raadsbesluit van Zijn wil (Ef.1:11).

In Gods Woord komen we diverse benamingen tegen van momenten of fasen binnen dit grote plan. Voorbeelden: 'volheid van de tijd', 'laatste dagen', 'tegenwoordige eeuw', 'toekomstige eeuw', 'eeuwen' (aionen), 'bedelingen'² en 'verbonden'³, de periode van de wet, de periode waarin het Koninkrijk centraal staat, de periode waarin Paulus dingen openbaart voor het lichaam van Christus die daarvoor nog niet geopenbaard waren.

[Ervoor oppassen om bij het onderscheiden van tijden v  rder te gaan dan Gods Woord dat doet.]

Openbaring

De Heere werkt niet alleen Zijn plan uit binnen 'tijdvakken', maar Hij openbaart dit plan gedurende de afwikkeling ervan ook aan de mens. Denk aan het (wets)onderwijs door de priesters, de woorden van de profeten, de openbaring door de mond van de apostelen, bijbelschrijvers, de Heere zelf.

'...wat van God gekend kan worden, is hun bekend. God Zelf heeft het hun immers geopenbaard. Want de dingen van Hem die onzichtbaar zijn, worden sinds de schepping van de wereld uit Zijn werken gekend en doorzien, namelijk   n Zijn eeuwige kracht   n Zijn Goddelijkheid, zodat zij niet te verontschuldigen zijn' (Rom.1:19-20).

'Zij zijn immers Israëlieten; voor hen geldt de aanneming tot kinderen en de heerlijkheid en de verbonden en de wetgeving en de eredienst en de beloften' (Rom.9:4).

'Want Hij heeft een getuigenis ingesteld in Jakob, een wet vastgesteld in Israël; die heeft Hij onze vaders geboden om ze hun kinderen bekend te maken...' (Ps.78:5).

'Hij maakt Jakob Zijn woorden bekend, Israël Zijn verordeningen en Zijn bepalingen. Zo heeft Hij voor geen enkel ander volk gedaan; die kennen Zijn bepalingen niet' (Ps.147:19-20).

'...waaraan u, als u dit leest, mijn inzicht kunt bemerken in het geheimenis van Christus), dat in andere tijden niet bekendgemaakt is aan de mensenkinderen, zoals het nu geopenbaard is aan Zijn heilige apostelen en profeten door de Geest...' (Ef.3:4)

'De HEERE heeft Zijn heil bekendgemaakt en Zijn gerechtigheid geopenbaard voor de ogen van de heidenvolken' (Ps.98:2).

Verantwoordelijkheid

Het ontvangen van openbaring betekent ook dat de mens verantwoordelijkheid draagt voor hoe hij daarmee om gaat. De Heere geeft Zijn volk Israël maar ook andere gelovigen een plaats binnen Zijn plan, als deelnemer, als dienstknecht, met een taak en verantwoordelijkheid.

'Ik ben de HEERE, uw God. U mag de gebruiken van het land Egypte, waarin u gewoond hebt, niet navolgen, en ook de gebruiken van het land Kanaän, waar Ik u naartoe breng, mag u niet navolgen. U mag niet in hun verordeningen gaan. Mijn bepalingen moet u houden en Mijn verordeningen moet u in acht nemen door daarnaar te wandelen. Ik ben de HEERE, uw God' (Lev.18:2-4).

¹ Het Griekse woord is hier 'aionen', waarmee geen eeuwen van honderd jaar bedoeld worden, maar tijdperken met een bepaald karakter, die bepalend zijn voor de gang van zaken gedurende een periode binnen Gods plan (Ef.2:2 en Gal.1:4). De verschillende vertalingen van het woord 'aion' komt het zicht op deze betekenis helaas niet ten goede. God geeft ons in Zijn geopenbaarde Woord zicht op tenminste vijf aionen. Wij leven in de 'tegenwoordige aion' (Ef.1:21). Hierna komt de toekomstige aion (Ef.1:21) en die wordt nog gevolgd door tenminste één aion (Ef.2:7). Ook v  r de huidige aion zijn er tenminste twee aionen (Hebr. 'olam') geweest (Pred.1:10). Ooit was er ook een tijd 'v  r de aionen' (1 Kor.2:7).

² Grieks 'oikonomia', ofwel rentmeesterschap / huishouding. Bedelingen worden doorgaans gezien als tijdperken, maar hebben veel meer te maken met de verantwoordelijkheid om binnen een bepaalde tijd te doen wat naar Gods wil is (Ef.1:10; 3:2; Kol.1:25).

³ Adamitisch verbond (Gen.3), Noachitisch verbond (Gen.8-9), Abrahamitisch verbond (Gen.12-13), Mozaïsch verbond (gesloten bij de Sin  i; rondom de wet), Diaspora verbond (Deut.30), Davidisch verbond (2Sam.7), Nieuwe verbond (Jer.31; Hebr.8).

'...een gids voor de blinden, een licht voor hen die in duisternis zijn, een opvoeder van onverstandigen, een leermeester van jonge kinderen, omdat u in de wet de belichaming van de kennis en van de waarheid hebt' (Rom.2:19-20).

'Zo roep ik, de gevangene in de Heere, u op tot een wandel die de roeping waarmee u geroepen bent, waardig is...' (Ef.4:1). '...opdat nu door de gemeente aan de overheden en de machten in de hemelse gewesten de veelvuldige wijsheid van God bekendgemaakt zou worden...' (Ef.3:10).

Samenvattend kunnen we stellen dat Gods Woord ons laat zien dat er verschillende tijden ofwel fasen binnen Gods plan bestaan. Begrippen als 'tijd van de wet', de tijd van het oude verbond, de tijd van het nieuwe verbond, de tijd waarin het komende Koninkrijk centraal staat, de tijd waarin het lichaam van Christus centraal staat, de tijd waarin Christus zal heersen op aarde zijn dus belangrijk om te onderscheiden met het oog op het werk van God in de tijd.

Het is ook duidelijk dat we zelf binnen een HHC functioneren. Kennis hebben van HHC is daarmee niet alleen een zaak van even nazoeken (zoals bij de andere contextgebieden), maar tegelijk ook een zaak van doen, van leven. We krijgen een spiegel voorgehouden.

Van weten naar handelen

Op het moment dat een gelovige - in welke tijd binnen Gods plan die dan ook leeft - verstaat wat de tijd is waarin hij leeft en wat zijn taak daarin is en vervolgens bereid is om hierin gehoorzaam te zijn, dan komt die HHC tot z'n recht. De wandel van de gelovige loopt samen op met het werk wat de Heere in die tijd wil doen. We kunnen deze situatie vergelijken met een gehoorzame schoolklas. 'Kinderen, het is 09.00 uur. Op het programma staat nu rekenen. We maken vandaag bladzijde 12 en maken gebruik van de uitleg die de meester gegeven heeft.' De leerlingen gaan aan het werk en voeren de taak goed uit...

Gelijk lopen

Een Bijbels voorbeeld hiervan vinden we in de periode dat Jozua leiding gaf aan het volk Israël. Het volk ervaart de zegen van de gehoorzaamheid aan en het vertrouwen op de HEERE (Joz.1:1-9). Een ander voorbeeld is het begin van de periode die in Handelingen beschreven wordt. De bekeringen en de verspreiding van het evangelie staan in lijn met de uitstorting van de Geest (Joël 2:28-32; Hand.2:16-20) en de tekenen en wonderen die samen gaan met de spoedige komst van het koninkrijk (Jes.35:5-6; Matth.11:5; Luk.10:7-8). De HEERE voegde dagelijks mensen toe aan de gemeente en het Woord van God nam toe.

Achter lopen

Prachtige voorbeelden, maar helaas vaak niet de praktijk. Op school niet, maar ook bij situaties die in Gods Woord beschreven worden niet. Steeds weer blijkt dat niet aan de communicatie van de Heere te liggen wat betreft tijd en openbaring, maar aan het gedrag van de mens. De keuzes rondom verantwoordelijkheid zijn variabel. Ik wil hiervan een paar voorbeelden geven voor Israël en de gemeente; voor toen en nu en ook met het oog op de visie op Israël en het profetische woord. Het meest benoemde gedrag is 'achter blijven'.

Tijdens de woestijnreis rust de HEERE Zijn volk toe voor het in bezit nemen van het beloofde land. Velen verkeren echter nog met hun hoofd in Egypte...

In de Hebreeënbrieff - gericht aan het Joodse volk - wordt uitgelegd dat het Nieuwe Verbond gaat functioneren. De komst van de Messias is aanstaande (10:37; 9:26; 1:1). De schaduwdienst is vervangen door het echte Offer en de echte Hogepriester (9:12). In plaats van dat men zich alleen richt op de hemelse Hogepriester, grijpt men terug op de wet (Hebr.10:1) en op het oude systeem (Judaïsme). In plaats van leraars (Rom.2:20) te zijn, heeft men weer onderwijs nodig over de grondbeginselen (Hebr.5:12).

Feitelijk ontleent een groot deel van het Nieuwe Testament haar bestaansrecht aan het achter lopen van de generaties en gelovigen die in die tijd geleefd hebben. Steeds weer komen we het appèl tegen om te leven naar de geopenbaarde feiten.

- *'Als wij door de Geest leven, laten wij dan ook door de Geest wandelen.'* (Gal.5:25)
- *'De nacht is ver gevorderd en de dag is nabij gekomen. Laten wij dus de werken van de duisternis afleggen en de wapens van het licht aandoen.'* (Rom.13:12)
- *'Als u nu met Christus opgewekt bent, zoek dan de dingen die boven zijn, waar Christus is, Die aan de rechterhand van God zit. Bedenk de dingen die boven zijn en niet die op de aarde zijn, want u bent gestorven en uw leven is met Christus verborgen in God.'* (Kol.3:1-3)
- *'Wandel waardig de roeping waarmee je geroepen bent...!'* (Ef.4:1)

We kunnen blijven hangen in dat wat niet tot deze bedeling behoort en dat wat niet bij ons nieuwe leven hoort. Dat gebeurt bijvoorbeeld als we de werken van de oude mens niet afleggen, of als we eerdere openbaringen van God (bijvoorbeeld ten tijde van de wet) of over God (Godsbeeld) als kader aanhouden voor ons leven met de Heere. Deze waarschuwing is niet ongegrond, als we zien hoeveel christenen er nog leven met een Oudtestamentisch Godsbeeld. Ook het toenemende appèl om Joods te gaan leven vraagt om een toetsing. Betekent terug keren naar de Joodse wortels ook dat we dichterbij het gehoorzamen van de wil van de Heere voor ons leven komen?

Vooruit lopen

In bovenstaande situaties is sprake van gedrag wat gebaseerd is op het voorgaande. We komen in de Bijbel ook situaties tegen waarin men vooruitloopt op de zaken.

David, die al wel door de HEERE tot koning is gezalfd, maar die nog niet als koning is uitgeroepen (T), krijgt van zijn mannen het advies om Saul te doden (1Sam.24:5, 26:8). David wil echter niet de gezalfde van de HEERE doden en zo vooruit lopen op het koningschap wat God hem had beloofd.

De discipelen kunnen maar moeilijk accepteren dat hun Meester zal móeten lijden (Matth.16:22; Luk.24:26), maar ze zijn met hun hoofd al wel bij de zaken rondom het koninkrijk (Matth.18:1).

Ook wij kunnen ons bezig houden met dingen die nog bestemd zijn voor de toekomst.

- We doen dit als we waarheden rondom het herstel van Israël (verootmoediging, collectieve bekering, herstelbeloften) op onszelf toepassen (revival).
- We doen dit als we het Koninkrijk van God 'claimen en proclameren' en daarvoor bijbelteksten die betrekking hebben op het herstel van Israël (grootschalige bekering / opwekking, tekenen en wonderen) gebruiken (kingdom now).
- We doen dit als we het fysieke (nationale) herstel van Israël los maken van het geestelijke herstel en de beloofde zegeningen (vrede, vruchtbaarheid) - die volgens Gods Woord zullen volgen op Israëls bekering - eigenmachtig proberen te realiseren (christenzionisme).

Focus

Nadenken over context bepaalt ons bij de focus van de Schrift. Het draait in de Bijbel niet om ons, maar om Christus en Zijn handelen en doel met deze schepping. Gods Woord legt zichzelf uit! Zicht krijgen op de context maakt Bijbel lezen niet moeilijker, maar geeft juist licht (2Petr.1:19). Heel de Schrift is voor ons bestemd als openbaring van God (2Tim.3:16) om daardoor te ontdekken hoe de Heere werkt in de tijd, ook in de tijd waarin wij ons bevinden.

Nadenken over context gaat niet alleen over kennis en vaardigheden, maar ook over gehoorzaamheid. Hoe gezaghebbend is Gods Woord voor mij? Hoe ga ik om met het Profetisch Woord met betrekking tot Israël? Hoe leef ik in gehoorzaamheid aan de Heere?

[We hebben een tegenstander die het prima vindt dat we de Bijbel lezen,
maar vooral niet met oog voor de context.]